

ještih sve promjene kao onda. Ponkako će svaka stranka misliti da bi stroge mјere nju mogle stići.

Obrambene osnove.

Obrambeni odbor imao je ovoga tjedna nekoliko sjednica i razpravlja u nazočnosti ministra domobranstva. Ovaj je jako sladak i prijatan sa svakim, i htјeo bi rietni, držanjem, a ponekile i obećavanji osladiti terete koje hoće da vojna uprava napriđ narodom. Članovi odbora njeni su proti svim novim teretom, drugi jih priputaju, ali hoće polaksice. Odbor imao je i posve tajnih sjednica, u kojih je ministar priobčio njeke pouzdane stvari. Članovi nesmiju, o tom govoriti, al veće, da nije nista osobita. Odbor je već prešao i u podrobnu razpravu.

Sastavio se je bio i jedan posebni slobodni odbor, koji bi formulirao zahtjeve, koje se imaju metnuti na vojnu upravu. Taj odbor izabroa je podobor u istu svrhu, a uime toga je dr. Ploj već izvestio, i da tiskati izvještaj.

Zahtjevi su dvojaki: oni koji se mogu izpunktiti uz obstojeće zakone, i oni rad kojih bi valjalo promjeniti obstojeće zakone.

U prve bi spadali: da se nepoziva na vojne vježbe ljudi onda, kad je najviše posla na poljih, naročito ne u vremenu žetve i herbe; da se oslobodi od vježba one, kojima su doma nužni; da se ubogim rezervistom platiti put do mesta u kojem se imaju vježbati i natrag; da se rezervistom i u obče vojnikom dade prilika, da mogu u nedjelju i blagdane obaviti svoje vjerske dužnosti; da vojnički svećenici poznaju posvema jezik momčadi; da se sa vojnici ljudski postupa u obče i napose kod kazna. Nadalje: imalo bi se dati siromašnim vojnikom odjelo, kada suvise tro ili četvero-godišnju službu; da se vjedobča o obavljenoj vojnoj dužnosti izdava bezplatno, da se potreboće za vojsku uzima izravno od seljaka ili seljaka za druga, i to u „Austriji“ za 70%, u „Ugarskoj“ za 30%; da se kod oboružanja vojske uzima barem 40% potreboća od obrtnih zadruga; da se kod vojnika rabi više platnenu nego bambučnu rubeninu; da se postupa pravedno odnosno na skode, koje se prouzrokuje kod vojnih vježbi, i kod streljanja; da se onim, koji idu u svjet radi zaslužbe i nevrate na dobu za novčanje odustpi odnosne kazne, i to putem previšnje odluke, ako se predstave komisiji za novčanje u roku od godinu dana postoji proglašenja takove odluke.

U zahtjeve, koji bi se imali promjenom zakona oživotvoriti, spadaju: uvedenje dvo-godišnje aktivne službe, ako nebi to više stajalo nego ovako kako je; da se pri-dvumu rezervu ne srečka, kar do sada, nego se vrstiti u nju one, koji su doma potrebitali; da se sina ili drugoga kućnoga mladića, koj bi imao voditi gospodarstvo ili obrt svakako uvrsti u pričuvnu rezervu; da oni, koji prestupe iz rezerve u domobranstvo budu oslobođeni od daljnji dvih vježba; da imaju pravo na dobrovoljačku jednu godinu aktivne službe također oni, koji vrše poljoprivredne škole, i oni koji su već u srednjih školama unovčeni, ako na dobu sršće srednju školu. Nadalje, da se ukine posve vojna taksa najposlednji dvih razreda, dakle za najsiromašnije; da se iz zaklada tih taksa pomogne siromašne udružavatelje obitelji onda, kad se jih pozove na vježbe; da se uvede novi kazneni postupak; da se uvede novi zakon za priprege i za ustanjenje vojnika; da se pravdini urede odnosa obziru na one privatne pojedine na kojih je s vojnim razloga zabranjeno graditi kuće.

Toga svega se je do sad uvjek zahtjevalo sa strane predstavnika naroda, i toga svega se je obećavalo sa strane vojne uprave, ali nikad izpunilo. Sad, kad vojna uprava zahtjeva veće žrtve u broju vojnika (jani 100.000 novaka suda 125.000) i troška, valja da za to dade ponekde od-

stvu i nagradu, da dade polaksica kako su navedene.

Vidit ćemo.

Sjećajte se Družba sv. Cirila i Metoda za Istru

Franina i Jurina

Fr. Oče nas, iže jesu na nebesih, sveti se ime tvoje, pridi carsvije tvoje, budi volja tvoja jeko na nebesih, tako i na zemlji. Hleb nas svegdanji daj nam danes i odgusiš nam delgi naš, jeko Že i mi otpustijemi delžnikom našim i ne yavedi nas u nugasti, da izbavi nas od neprijazni. — Amen! Iur. Varamente je pustne doba, ma sejeno se nesmemo porugevat s Očenusem. Ti se držiš Franino kako i bodulski petljari.

Fr. Tko si le razumel da žam molii. Iur. Ča nebja razumel, to je bodulski Očenash.

Fr. A ti neznaš, da nam se talijanski popi rugaju, da nerazumemo ovega Očenasa.

Fr. A Bog ih plentaj, ter tako molimo saki dan, samo ti natežes malo po bodulsku.

Fr. Ni ti Jurino po bodulsku ne, zač su tako molili naši stari oci i majke, popi i fratri, to ti je po glagolsku ale po našu starinsku.

Fr. Pak ča tega neznaju talijanski popi?

Fr. Aj znaju, mu oni bi oteli, da se mi Bogu molimo latinski ale talijanski.

Fr. Ma tega bog nezapoveda!

Fr. Oni tega nepitaju!

Fr. A kakovi su to popi?

Fr. Oni od talijanske politiki.

Fr. Jurina, ti ki imes salamanskog glavice, spjegaj mi ovo.

Fr. Ce, ce?

Fr. Lejil sem va jenom talijanskem foju jenu kancunetu, al ne znam za koga ima biti ona udelana.

Fr. Aj povedi mi je!

Fr. Ovakova je:

Cavalier senza cavallo
Talun dice è messer Sallò
Non è cosa peregrina
Il dottor senza dottrina
Ragione senza ragione
N'è ripieno ogni cantone.

Fr. Ma si ga proprio pravi pandolo, pa neznaš da je Salo oni veli izdizaja svoga fravskoga roda... Doh. Krstić?

Fr. Ma vis vraga! — ki bi bil rekel, da će se finalmente i talijanski foji s njim rugati?

Fr. Dobro mu stoj!

Fr. I ja dem...

Fr. Rad pokojnega puljskega „Oslén“ povida, da je u Tinjanu dvi sorti Hrvati.

Fr. Nut?

Fr. Jeni da govore hrvatski, a drugi talijanski.

Fr. Pak ca su Hrvati i ovi, ki govore talijanski.

Fr. Vero tako daju tendit onen tinjanskim tovarom i trubilom, ki njim veruju.

Fr. Dunke da su oni?

Jur. A ča drugo nego talijanska sklata, hrvatske skole. Škola zgrada sagradjena ka bi naši utopili svih u zlici vode, je pripomoču družbe sv. Cirila i Metoda.

Na dan otvorenoja škole dosli su i Puzina c. kr. kolarski poglavar i kotarski školski nadzornik. Narod se sabrao u crkvu sa svojom dječicom. U crkvi sv. Ferdo Hrdy, koji je držao i prigodom progovor. Po sv. misi islo se u procesiju u školu, koju je blagoslovio iz nutravana, hašto je poglaviti g. kot. kapetan progovorio ganutljiv govor o školi, njenom napredku i koristi preporučiv roditeljima redovito posiljanje djece u školu te je predao voditeljstvo škole g. Matku Lukežu. Gosp. učitelj se je na to zahvalio, obećav sve svoje sile uložiti u napredak i boljak djece i naroda. Prisutnomu narodu si citao iz očiju veselje i radošto su napokon njegove opravdane želje usisane. Zašin se odmah upisalo preko 70 djece u školu. Taj broj najbolje vjeđači, koli je bila potreblja tih škola, kojoj mi od srca želimo najbolji uspjeh.

Jur. Ma da mu je i sadasnji zupan na ruku.

Fr. Znali su lindareći pokuzat zahe-pazineen i Krasieva na Novakiju, pa će to još lagje učiniti policeju i zupanu, neka se cuvaju da nebi zgubili kruh.

Pogled po Primorju.

Puljsko - rovinjski kotar:

Dvadeset godišnjica. Dne 1. t. m. navršilo se je dvadeset godina što je preuzeo uredničtvu „Nase Sloge“ gosp. prof. Matko Mandić, naš glavni surađnik u Trstu.

Imenovanja. Službeni list bečke vlade priobioje, da je ministar bogostovlja i nastave imenovao namjestne učitelje na c. kr. državnoj gimnaziji u Puli gg. dra. Roberta Gallu i Alojija. Přemislter-a pravim učiteljima na istom zarodu.

Premještenje. Savjetnik kod c. kr. okružnog tribunala u Rovinju, g. Hinko Cazafura, premješten je u istom svojstru zemaljskom tribunalu u Trstu.

Damski ples „Čitaonica“ u Puli obdržavati će se u subotu dne 14. t. m. Uzalzina: „Članovi 60 h., obitelj 1 K; nečlanovi 1 K po osobi.“ Po priedbami su deobjeće biti damske ples nesto osobitog, jer će bili i kotillon. Svirati će vojnički orkestar.

Pazinski kotar:

Izbor načelnika u Plju. Dne 7. o. m. sastali se u nasoj občinskoj dvorani novoizabrani zastupnici občine pi-čanske, da imenuju novoga župana. Bijus je jednoglasno imenovan g. Josip Kurelić, u koga postavljaju naši domaći ljudi najbolje nade. Kao pravni hrvatske mojke, kao posjednik i trgovac, koji do danonice u doticaj sa našim pukom, doznao je već za rana za sve njegove jedne i nevjelje, za koje se je on još od malih nogu toplo zauzimao. Novi župan zahvalio se lijepe na izkazanoj časti, obećav, da će uložiti sve svoje sile u korist i dob robit ovdješnjega pučanstva. Sad ga eve vidimo občini na čelu, pa da Bog da bi se obitinstile sve naše nade u njega postavljene.

Istom prigodom nemožemo na ino, a da se ne slijemo odstupajućega župana, vrlog našeg rodoljuba g. Rovisa, koji je kroz dugi niz godina vodio našu upravu. Neki mu zato bude plaćom ne sumo nušće obče duboko štovanje naprama njemu već također ovo ako i slabu, ali iskreno javno priznanje.

Otvorenja škola. Dne 3. t. m. otvorena se novoustrojena pučka škola u sv. Lovre kod Labina. Proti osnovanju te škole visi još utek, podnešen od zemaljskog odbora upravnom sudušu. Prigodom naime, kad se komisija podala u sv. Lovre, da presluša pučanstvo o na-stavnom jeziku u onoj školi, jedan ili dvojica kućegospodara iz odnosnog školskog okružja zahtjevali su, da bude nastavnik jezikom talijanski, a svi ostali hrvatski. Reč bi, da je komisija zaboravila ubilježiti u zapisi razmjer glasova. Za tu kućicu lovi se valjda promicatelj pučke prosvjete (?) zemaljski odbor. Nadamo se, da mu neće hasnit takve doskočice, koje redovito upotrebljuje, kad se radi o osnivanju koje

Tko je onomadne, d odgovorila slično tinskoga sab zastupnika Plijiću u Arbanu staroslavenski skole a Dalma-

Tako

Narodni Li

djuje ni naj

da se danas

Bećin nego l

becki vide u

vizma, paun

Nu uzprkos

ne napušta

pravo i u

ni pred kan

nemoguće

vjeri izčpu

pati i ono, skopčano.

Tomu

u Istri, oso

Tršćansko

oblasti prob

jeziku u na

ista, znaju

vičta u po

biskupija

Te ob

formator i

slovenskog

su si utri

a u istinu

Nadvi

koja joj je k

djana od

svoje dje

amo i tan

u oboljel

bje dozvo

nalazi se e

te je, kak

koriti svr

police

koja stan

rade toki

mognogoc

Nes

je poznati

osobito i v

vrst smol

izdala na

komu do

landi ra

tinci, ko

su zamol

goraj na

hori ve

novi svit

. Nez

U listu

. Jačer p

u Penn

Tutie C

poplašili

na zemlji

preko n

je sa ul

zvani,

usifed te

nik je pre

prenesey

Grekci

Uj

smo ova

od novi

uvezan

ramo d

izradjen

Hrvaji

svjedoči

U modu

eleganci

. Tomis

ćeve T

izradba

. Narod

le k

Solidno

Nastavak u prilogu.

Tko je proti glagoljici? Citali smo viesi hrv. kojizvenosti* (1. K.), „Iz Dje onomadne, da je srednja bečka vladi vojskoga sveta“ (80 fil.), Tomićeve „Uđo- odgovorila nječno na - zaključke dalmatinsko sabora, prihvaćene na predlog rastupnika Prodana: da bi se na učite ljišeu u Arbanash kraj Zadra podučavalo za ovaj liepi uvez knjiga. Oni članovi u Puli, koji že primili uvezane knjige, neke škole u Dalmaciji uveo glagoljski bukvare.

Takovo postupanje — kaže zadarski „Narodni List“ — bečke vlade neiznenadjuje ni najmanje, jer da je javna tajna; da se danas radi proti glagoljici više u Beču nego li u samom Rimu. Vlastodržci bečki vide u njoj nekako strašilo pansionizma, panrusizma, čisto buntovnu bombu. Nu uzprkos sveumu tomu narođ svoju borbu ne napusti. Glagoljica je njegovo starinsko pravo i on neće popustiti ni pred kurijom ni pred kamarolom. Kao što je težko, skoro nemoguće narodu iz gradiju djeđovsku vjeru izčupati, jednako je nemoguće izčupati i ono, što je s tom vjerom pajuče skopljano.

Tomu dodajemo mi, da su i kod nas u Istri, osobito u Puljsko-Porečkoj, te u Trčansko-Koparskoj biskupiji, političke oblasti protivne odločeno ne samo narodnom jeziku u našim crkvama, već da neće da ista znaju: ni o glagoljici, koja je prosloga vječna porabi bila u mnogih crkvah onih biskupija.

Te oblasti rude složno su, nosimi reformatori i latinizatori i proti porabi staroslovenskog jezika u selu Rimanje, gdje su si uterili glavu, da će izjernati liscu u istinu, će po svoj prilici — yuka.

Nadvjvodnikinja Luisa saksionska koja je, kako smo javili, pobjegla iz Državne od supruge i djece sa odgojiteljem svoja djece Gironom te njime putovati u tamo, razstavila se je sa Gironom u nadu, da će joj biti dozvoljen pristup k oboljelom sinu. Posto joj pristup ne bje dozvoljen i jer je narušenog zdravlja, nalazi se danas u zdravilištu (sanatorium) te je, kako pišu novine, odlučila se potrošiti svim odredbam svoje obitelji. Ona police iz obitelji nadvojvode toskanskoga, koja stanuje u Solinogradu. Tajnik nadvojvode toskanskoga, g. Blaž Bogdan, bio je mnogogodišnji predplatnik „Naše Sloge“.

Neselite u Novoj Zelandiji. Kako je poznato imade dosta našega naroda, osobito iz Dalmacije, koji kopja lamo neku vrst smole (gumi). Englezka je vlada sada izdala nalog, da se neće za 10 godina nikomu dopustiti, da se naseli u Novoj Zelandiji radi kopanja smole. Sami Dalmatinci, koji se nalaze u Novoj Zelandi, su zamolili englezku vladu neka izdade novi svjet, upropastili.

Nezgoda (1). Istrana u Americi. U listu „Hrvatski“ od 23. siječnja čitamo: „Jučer po podne vozio se je na kolima u Penn Ave. u Pittsburghu, Ivan Dukić iz Turtle Creeka, kad su mu se konji nekako poplasili i Dukića (vozića) bacili sa kola na zemlju. Kola su bila puna i proša su preko njega. Prolazeća svjetina digla ga je sa ulice i odnesla u bližnju dučan. Po zvani liečnici pružile mu prvu pomoć, ali uslijed teških rana nočas oponoči nestreljiv je u bolnici preminuo, kamo je bio prenesen. Dukić se je nahodio u Turtle Creeku par mjeseci.“

Uvez „Matičin“ knjiga. Primili smo ovogodišnje knjige „Matici Hrvatske“ od novoga knjigoveze g. Bogomila Šabana uvezane. Uvez je vrlo solidan i lep. Moramo da napose izlaknemo upravo divno izrađene korice Sisiceve knjige: „Vojvoda Hrvaje Vukčić“ (cena 1. K. 40 fil.), koja svjedoče o vrlo dobrom ukusu knjigoveze. U modernom slogu ali sa mnogo ukusa i elegancije izrađene su korice Miličevogova.

„Tomislava“, (60 fil.) a osobito Vojnoviceve „Trilogije“ (60 fil.) isti ukus i fina izradba se pokazuje i kod Milobarovoga „Narodnoga gospodarstva“ (1. K. 40 fil.) te kod „Zenskih udosa“ Z. Berlića (60 fil.). Solidno su izrađeni uvezni Medinieve „Po-

maće neugodnosti, ali nije ni lepo ni plamenito odkrivati tuđe — jer: Sto nebi tebi dragi bilo iđi.

Poboljšanje odnoša nezakonite djece i njihovih roditelja u Rusiji. U evropskoj Rusiji ima do 50 gubernija, u kojima se porodične godinice do 112 tisuća vanbračne i nezakonite djece. Godine 1891. objedovanja je vladu zakon, po kojem se priznaju nezakonita djece, i njihovo adoptiranje dopušta. Nu pokazala se očima potreba, da se taj zakon revidi, radi čega je njegovo djelovanje podvrženo točnom posmatranju. Posljedak je toga posmatranja, nova zak. osnova, u kojoj se na novo određuje položaj nezakonite djece. Po novom će zakonu, tisuće kuća a da im oblasti nemoguće uči u tragi! Svaka kuća imade svoju vlastitu noćnu stražu a izvana straže državni strazari ili redari (carabinieri), nu uzprkos tomu tatuvi kradni prestano.

Da nečitamo ovoga u talijanskih listovih, rekli bismo, da je to izmišljena ili kleveta, kojom se hoće talijanskomu narodu naškoditi, ali ovako moramo vjerovati, da je sv. istina. Ne bi li bilo redobuđujući i pametnje, da oni potpisali komedijasi okolo glasovite družbe „Alighierovaca“ upotrebe radje sakupljeni novac kod kuće, nigo li da ga salju amo u naše krajeve za raznaranđenje naše djece?

Osiguravajuće družava, koja posluju u Hrvatskoj, u hrvatskih novinah čitamo, da posluju tamo 25 osiguravajućih družava, koja se bave raznim granama osiguravajućeg posla, a ta su: 1. „Croatia“, 2. „Slavia“, 3. „Assicurazioni Generali“, 4. Ugarsko sveobuh osiguravajuće druživo, 5. Riunione adriatica di sicurtà, 6. „Ducav“, 7. „Fondière“ pesiaršto, osiguravajuće druživo; 8. „Janus“ austrijsko osiguravajuće druživo. 9. „Phönix“ austrijski, 10. Činovnička osiguravajuća zadruga. 11. Osiguravajući zavod za slučajevi vojničke službe pod pokroviteljstvom Njegoševih i kralja. Visoki gosp. nadvojvode Josipa. 14. Bečko osiguravajuće druživo za osiguravanje života i renta, 15. „Franco-Hongroise“, 16. „Providentia“, 17. austrijsko obće osiguravajuće druživo prilično nezgodam. 18. austrijsko elementarno osiguravajuće druživo. 19. „Nationale“ osiguravajuće druživo proti nezgodam. 20. „The Gresham“, 21. „Standard“, 22. „Star“, 23. „The Mutual“, 24. „New-York“, 25. Holandsko dioničko osiguravajuće druživo. 26. „Anker“.

Broj Slavena. U „Slovanskem Pfehledu“ prihodje profesor Niederle statistiku svih Slavena, koji broje do 188 milijuna duša. Od tih 138 milijuna imade najviše Rusa i to 95,165.025; Poljska 18,764.353; Čeha 8,639.347; Hrvata i Srba 8,107.131; Bugara 4,850.000; Slovenaca 1,252.780 i lužickih Srba 108.884. Prama tomu broju Slavena imade Njemaca samo 84,893.000.

Smrt prigodom narkoze (umjetnoj uspavanju). Nema tomu davno što je prošla kroz sve novine naša monarhije slijeđe vješt: Javljaju iz Lavova ovaj neobični dogadjaj: Supruga želježničkog nadzornika Makaša, morala je radi veće operacije biti narkotizirana. Prigodom same narkoze ostavio je svetu profesor sa svojim pogamđenim operacionom doručom jos prije operacije, ne rekavši ni jednu riječ. Oko operacionoga stola slijeće se brzo asistenti, čudeći se tom neobičnom postupku. Gđa. Makaš bila je već mrtva. Iza kako je pokopana, predložio je državno odvjetništvo, da se ekshumira, pa će biti odpremljena u zavod za sudbenu medicinu, da se ustvari oružni smrт.

Ovu viesi doneli su i trčanski talijanski listovi kao nešto izvárnadina i kao riedki dogodaj. Ali ti isti listovi zašutili su jednaku dogodjav, koji se je ne davno zbio u njihovoj bolnici sa nekim crnogorcev, koji je tamo došao na operaciju. Lepo je i plemenito pokroviti do-

„Dokolol, dokolol“ je govorja jedan od onih drah Romanjoli, ki su mojem pokojnem didi vrili skendeja; „dokolol, dokolol“ odgovara je oni drugi, a ova dva suživali su „dokololikolokulokolokolol“. Kako vidite, to je bilo još u ono vreme, a od onda je nis nikad ni čula ni vidjia njenog Romanjola u našim krajevima. Ali ne samo u našim krajima neg u cijoj Istri nis naša ni jenoga takovog čovjeka — Furlani da, ma Romanjoli niente. Sad čuje spaša: Neki dan stijem u Pliku: „un colpo mortale al Rumeni del Istria.“ U tom članku namazal je trčanski abro neke rečenice, koje bi činile puknut od smiha čovjeka, ki kaj kokoše čuti vreme ili kako bi se reklo po modernu, ki je nervozan. On robi kokodrilske suze, da su neki ljudi tamo nigili u Istri zakopali svoju narodnost, da su pustili zavesti i da su proti svojoj volji potpisali harti za imati školu u jeziku za koji sigurno u sreću ne čute. Sažaljuje tužan ta dogodaj i saživje sržu Jezova i pok. Imbrijana na sve one birbante od popi, koji su tomu krivi i na one druge, ki su njihovi komplici. Naturalmente — piše on dalje — da Junta neće nikad potrditi ta takovoga, ali intanto ... bruta la že! — Kad sam to prestiž, poša sam valje gledati u libre, da vidim kadi se nažeće ti Romanjoli. Prevrnuja sam svu plovanoj biblioteku, obasa sam dictionariju i harte jeografske, ali Romanjoli u Istri ni i nil! Pitam našega župana, pitam učitelja, ali ni oni ne znaju nis povidati. Medjunut dočrput od nekud na star plavan i pridruži nam se — seduta! „Romanjoli“, pošme star pop, „u našim kraji ni, ali pod Učkom bivalo je nekakad ljudi, ki su govorili nekakov čudan dijalek i koje smo mi nazivali čiribiri. Dandanas perđ od svega toga nis; dandanas ne čujes već ni čiribiri ni dokolol ni dokolol. Stare lejlende govore, da su oni ljudi potekli od Rumunje, ali vore kostice kantaju da su svi Učkari hrvatske narodnosti. I da vas uvirim da je tako,“ nastavi naš veličasni pop, „potvrđit će ono da sam reka s jedim primerom. — Neki dan doša je u Frasate (po starinsku se je to mjesto zvalo Sušnjevica) jedan Romanjol i počel im tamo romanjolat; svu se začeli smijati i odgovarali su „čiribiri po dvajsetčetiri“ — znak da ga nisu razumili.“ — Eh, da, i u Marčani je bila jedan čiribac — reče star župan — ma ni zna vrag beside romanjolski. — Hm, su cirkunstance ke nose tako, reka sam ja i nastavlja sam dalje konferencu. Ako stavimo da je bilo jedanput u Istri Romanjoli, moramo stavit da je bilo i Latini i Francezi, jer znamo da je pokojni podestat Vidas šekvestra u Marčani nije Francezi za vreme rebolaciona. Latini bi bili morali biti proti Romanjoli, a Romanjoli proti Francezi, jer to konfirmiraju anke skvi de Načacijo. Ako je tomu tako iako su Čici potekli od Latini, eni od Sušnjevice i Brda od Romanjoli, a Labinjani valja od Francezi, nebi bilo pravo da samo Romanjoli imaju svoje škole, već bi morali i Latinići i Frankolabinjani imati svoje. Zato bi bilo dobro da bi jedan od gospode u Dijeli stavit interpelancu da se po cijol Čićariji grade latinske, a po Labinjini francuzke škole. I kad bi se samo jedan takov pametan čovik naša, ki bi takvu ultrapametnu interpelancu postavila i kad bi guverner to potrdio, Junta bi bila u devetom nebu i mi bimo vidili dizali se po svim brdima gole Čićarije latinske škole, a po Labinjini francuzke. A učitelj svu puro sanguine vilaki bi „loquere domine latine“ i „parle monsies francie“, oni pak iz Frasate „Dokolol, dokolol“. — Ali da ne činimo odveće duge kobasicice, potegnuti čemo zaključak ili si budi kunkuljion!

1. Iz ovoga će sino dosat rekli, svaki viđi, da su to oni star malini talijanske gospode, kojim mi lako moremo razbiti kola i perace.

2. Okole svi govore hrvatski i ni jednoga Rumunja; radi toga mora biti tamo škola hrvatska a ne romanjolska.

3. Najveći politički delit je: zidati na rodnu školu u jeziku, koji ni materinski i koga ne umi govoriti.

Pačuharije.

Brr... paša kost ma je zima — stara, loži organj! „Da, tovar se je na brdu sledija“, zabrusila mi je ona. — Ruk, ne roštaj... pero je zardjivilo a crnilo se je zguslo... ognja, ognja! I do hipo planju je plomik; u kulinji zakurilo je kaj u paklo, a moja Fška trupila je sedito na organj drugi naruci smrčke govoredi: „na, sad se grj, želatebodopal!“ (Ne zamirite ljudi, moja žena je jaco ordinacija, blago iz beske.) Ni pasalo koliko bi pet očenasi zmolja i ja se majdem tepa za stolom. Prid namor ionac crnila, Šloj harte Šlare i pero od guske; na desnu bukaleta, a na livu tabakeru i modar faco od nosa. Napalim lulu, ku mi je još pokojni Kraljević Marko puštaju u tastamentu, i ajde a vapor...

4. Janta sve — magari i kineski — samo, ne u našem hrvatskom jeziku.

5. Pliko piše za bube. Za sto, siorini, na mises, on bi valje sutra pisa proti toljanjima.

6. Gospodan Pliku je abro, ki aprofita u borbi za narodnost, da si napuni žep, držeći se principa „aviva la Spanja, dove se manja“.

7. Ljudi, ne virujte niš Plikul!

I s tim dovršja sam moj artikula, mislim

da mi treba bit teste fine za razumit ga.

Ja bih sad poša naprid, ali redaktor od „N. S.“ bali telefon, da neka se deštrigan, neka malo pišem, jer da je još malo mista u „Slogi“. Donke, ne zamirite čagod, ono rešio cu vam drugi put povidat.

Ništa polipa.

P. S. Gospodin vice redaktor! Gledajte, da ne bite čagod promenili ni prvoj strani i recite onom, ki slaze, i ki mi je jedanput posudi biciklet, neka slate jušto, aka ne, da se s namom konte delat. Ste me kumprendili?

Gospodarske vesti.

Uporaba kemičkih gnojiva. Danas se uporaba kemičkih gnojiva sve više širi i možemo reći, da bez njih nema pravog razumnog i umnog gospodarstva. U po-

zivu, što ga je gospodarska zadruga na Voloskom razasala za skupnu nabavu gospodarskih potrebština, dodata je i kratku uputu u kakovih se smjerah ta gnojiva mogu za razno bolje upotrebiti. Prenašamo ju i mi oviđe, da i drugi za nju znaju. Domaćim stajskim gnojem se zemlji ne povraća sve ono što joj trave i stabla uzmu. Boje je, ako mu se dodade 4—5 kg. superfosfata po svakom kubičnom metru. Thomasova troska i superfosfat koriste mnogo, ako ih se i samih zemlji dade. To valja osobito za pasnjake, sjeknike i oranice. Prve se hoće 8—10 kvintala po hektaru (i rali i 1800 četvornih klastara), a drugoga 4—5 kvintala, nego vidi se koristi ako se i manje dade. Ona radi polaganje i ovaj brže, za to tko radi trosku, treba da ju raspe u novemburu ili decembru mjesecu, dočin se superfosfat razsipuje u februaru ili marcu. Preporuča se radje superfosfat, jer je u čini jednako troski, a treba ga skoro polovicu manje. Obično se rabe razne smjese kemičkih gnojiva, jer svaka vrst gnojiva daje zemljii raznu vrst hrane. Evo nekoliko smjesa sa razno bilje. — L o z a se gnoje dajuć u jeseni svakoj po 2 kg. stajskoga gnoja, 2—3 deka superfosfata i 7—10 deka neizlužena pepela, a u proljeću 8—11 grama čilske salitrovine. Superfosfat i pepel valja zakopati čim dublje jeseni ili u zimi, a čilsku salitrovinu razsuti u maju do polovice junija. Masline se gnoje tako, da se u januaru ili februaru izkopa dalje od debla izpod skrajnog diela krune jarak dubok 1—2 noge, pak se u njega suspe 2—6 kg. superfosfata i 1½—1¾ kg. pepelikova sulfata ili mjesto ovoga zadnjega, 4—8 kg. neizlužena pepela. U proljeću se oko svakoga stabla pod krunom prospe ½—1 kg. čilske salitrovine. Mjesto ove može se posijati bob ili grahoricu ili leću, pak ju pokositi i zakopati na mjestu čim počne cvasti. — Voćke se gnoje isto tako, da se izkopa jarak kako i kod masline, ili da se izdube red skulja ili jamicu, te se u nje suspe za svako stablo ½ kg. superfosfata i ½ kg. čilske salitrovine. Pšenica hoće kod sjetve z kv. superfosfata ili 4 kv. Thomasova troske po ralu i ½ kv. pepelikova sulfata ili mjesto ovoga 4—8 kv. neizlužena pepela. U proljeću se prospje još ½—1 kv. čilske salitrovine, pol u marcu a pol u aprilu, al oprezno da ne pada na vlat. Jedan franceski profesor preporuča u svojim djelima nagradjenom od društva franceskih poljodjelaca, za povrće slijedeće smjese na svakih 100 četvornih metara. Sočiva: 8 kg. superfosfata; 3 kg. soliće pepelike. Krompir, rajčice (pomidori): 7 kg. superfosfata, 3 kg. soliće pepelike i 1 kg. čilske salitrovine. Kapula, česan, luki:

4 kg. superfosfata; 1 kg. soliće pepelike i 4 kg. čilske salitrovine. Merlin, rotkva i rotkvica: 7 kg. superfosfata, 1 kg. soliće pepelike i 3 kg. čilske salitrovine. Jagode: 8 kg. superfosfata, 2 kg. soliće pepelike i 1 kg. čilske salitrovine. Opozorno da se čilsku salitrovinu u obče spjije po zemlji, kada je već biljka prošla u bolje na više obroka nego sva na jedan put. Treba paziti, da ne padne na lišće, osobito ako je mokro, jer ga izjede.

Vino umjetnih načinom staro. Vino se umjetnim načinom napravi stari, ako se prve godine četiri puta pretoci i svakiput gelatinom ulješpa. Onda se vino odoči u male, najviše jedan hektolitar držeće sudove i smjesti se u prostor, gdje ima najmanje 26 stupnjeva R. Tako pretoceno i ulješpano vino može se i u boce odtociti, nu ove smiju se samo do tri četvrtine napuniti, a onda se stave na neko vrijeme u kočad (dakako valjano i stakljeno), u kom treba da nalazi voda uvek jednak vruća i to 66 stupnjeva. Onda se boce popunjaju natoče, začepi i ostave još jedan mjesec u dobro toplom prostoru. Nakon se prenesu u čim hladniju pivnicu. Za nekoliko čedana ima vino tek, kao da je već posve staro i odležano.

Javna zahvala.

Pošto se nemogu osobno i pojedincu zahvaliti miloj mi braći razrešenoj široj prostrane Amerike, to im se ovim zahvaljujući omjeračenje svima, koji su se odzivali mojemu pozivu sa milodari za ukraš erkvice B. D. Marija kod Justičnog u občini Kastav.

Vaši milodari, draga braće, nadkrilji su svako moje očekivanje, jer ste sakupili u Bessemere kruna 150; u Vest. Winfieldu 136; u Kaliforniji kruna 100, a u Brinton Pa. kruna 85; svega ukupno do sada kruna 471.

Buduć je moja molba smjerala tamu, da nabavimo zastavu na čest B. D. Mariji od Zdravila i posta se neće za istu toliko potrošiti, to je moja želja, da se dobavi jedno maleno „Božanstvo“ za istu erkvicu.

Na Vaših milodarih, draga braća—jos jednom srdačnu Vam žahala i od Boga plača u B. D. Marija, kojoj smo nakanili na čest zastavu, neka nam se smiluje i neka nam izprosi lijevo zdravlje i aretan povratak u milu nam domovinu.

Anto Černigoj.
Vest. Winfield, Pa. Box 47. Butler Co.
Sjeverna Amerika.

Prva hrvatska mljekarska udružnica

Izvrstan maslac za čaj
Izvrstan Imperial
Izvrstan garnirani liptavci
Izvrstan Pivski

Izvrstan Žitiziški
Izvrstan Belovarski
Izvrstan maslino sircice.

Cjenike—čahemo dudava i franko.

Narudžbe koje se kreću poštne obavljaju, molimo stati na:

Prvu hrvatsku mljekarsku udružnici.

Belovar (Hrvatska).

U svih gradovih tražimo zastupnika.

Preporuči se za sve vrste mljekarske proizvodnje.

Preporuči se za sve vrste mljekarske proizvodnje.